

A Nemzet Művésze, a 95 éves Szőnyi Erzsébet köszöntése

Rektori köszöntő

*„Egy születésnap mindig elsősorban teljesen bizalmas, családi ünnep.
Talán nem is volna szabad idegeneknek tudnia róla,
hisz csak megbontják meghittségét.”*

E sorokat a mostani ünnepelt írta több mint hetven évvel ezelőtt, 1947-ben. A címzett a hatvanöt éves Kodály Zoltán volt, Szőnyi Erzsébet legfontosabb mestere.

Teljes mértékben egyetérték a gondlattal, egy születésnap valóban rendkívül bensőséges ünnep. Mégis, ha úgy hozza a jó sors, hogy valaki olyan sokat adott a világnak, mint Szőnyi Erzsébet, mi több, ha valaki ilyen káprázatos kort ért meg, méghozzá ennyire aktívan, akkor a bizalmas ünnep közösségi ünnepéssé válik, és ez így van jól. Hiszen éppen azért is ünnepelehetjük valódi közösségként Szőnyi tanárnő születés-

napját, mert részben neki köszönhetően váltunk közösséggé mi, akik fontosnak tartjuk a magyar zene, a magyar népzene, a magyar zeneoktatás ügyét.

Kilencvenöt év óriási idő. Szőnyi Erzsébet születése előtt kilencvenöt évvel még friss volt a gyász, amit a zenei világ Schubert és Beethoven halála fölött érzett, Liszt tizennyolc éves volt, Schumann és Chopin tizenkilenc, Mendelssohn húsz. Kilencvenöt év történelmi léptékkal mérhető, de Szőnyi Erzsébet nemcsak passzív résztvevője volt az elmúlt száz év zenetörténetének, hanem aktív alakítója is. Káprázatos tehetségét, kivételes munkabíráását és lenyűgöző elhivatottságát a történelem alakítására használta. Művei és zenepedagógiai tevékenysége nélkül más lenne ma a zenei világ.

A kodályi ideálokat kevesen terjesztették és valósították meg olyan nagy hatással, mint Szőnyi Erzsébet, aki Amerikától Japánig zenészek és zenetanárok generációit ismertette meg a kodályi elvekkel, és zenét tanuló fiatalok ezreit oltotta be a legmagasabb rendű művészettel.

Nem tisztem e helyütt áttekinteni, hogy milyen nagyívű pályát járt be Szőnyi tanárnő, a zeneakadémiai évektől (ahol legendák sora tanította), a franciaországi utazásig, a Kodállal való közös munkáig és tovább, hogy milyen jelentős díjakat és elismeréseket kapott, hogy zeneszerzői életművének mik a főbb sajátosságai. A zenetörténészek majd megteszik ezt helyettem.

Engedjék meg, hogy egy dolgot emeljek ki vele kapcsolatban. Az MMA által készített portréfilmben felteszik neki a kérdést, hogy nyomon követi-e, miként alakult diákjainak pályája, mire így felel: „Nagyon is. Ez az egyik szenvedélyem. Nagyon szeretem nyomon követni a pályájukat.” Azt hiszem, Szőnyi tanárnő oktatói hitvallásának ez az egyik olyan pontja, amelyet mindannyiunknak, akik tanítunk, fontos lenne követnünk. Hogy tanárnak lenni jóval több annál, mint pusztán átadni valamit – zeneelméletet, szolfézst, hárfajátékot, bármit. Tanárnak lenni azt is jelenti, hogy az ember szellemi értelemben a diák szülőjévé válik. Amilyen Kodály volt a fiatal Szőnyi Erzsébetnek. Egy gyerek felnő, s egy idő után már nem tartja magát gyerekeknek, ám egy szülő mindig szülő marad. Épp így, egy növendék egyszer maga is mesterré válhat (s hányan lettek valódi mesterek Szőnyi tanárnő szellemi gyermekei közül Kollár Évától Erdei Péterig, Antal Mátyásig és tovább), de az egykori tanár mindig is tanár marad. És alighanem ez a törődés, az újdonságok iránti kíváncsiság az, ami oly hosszú időn át fiatalon tartotta Szőnyi tanárnőt.

Tudom, sokan és joggal aggódnak azon, hogy milyen irányban halad a művészeti oktatás, de éppen az olyan embereknek köszönhetően, amilyen ő, az olyanoknak, akik csak „tisztá forrásból” merítenek, akik mindig a legmagasabbra tűzik ki a mércét, az ilyen tanároknak és művészeknek köszönhetjük, hogy van még mit őriznünk, hogy van mire építenünk.

Kedves tanárnő!
Isten áldja ezen a gyönyörű évfordulón!

Dr. Vigh Andrea

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rektora

Elhangzott 2019. április 24-én

A 95 éves Szőnyi Erzsébet születésnapjára szerzői estjén

a Magyar Művészeti Akadémia székházában a Pesti Vigadó Dísztermében